

необхідно заради того, щоб отримати транш у розмірі 1,9 млрд доларів. В результаті також ЄС відкриє доступ до 2 траншів по 500 млн євро кожен, а також до приблизно 0,8 млрд доларів кредитних ресурсів Світового банку. Таким чином, до кінця 2019 року Україна зможе рефінансувати частину виплат за валютним боргом дешевими грошима від Світового банку та ЄС, а саме майже 2 млрд доларів. У залишку боргу 3,8 млрд доларів являють собою валютні ОВДП, які також хоча б частково можливо рефінансувати через випуск нових паперів (переконана, що наш уряд скористається цим кроком). Залишок можна рефінансувати через єврооблігації, що звісно буде дорожче, ніж минулого разу, й обсяги можуть виявитись меншими. Також можливо збільшити обсяг випуску додаткових валютних ОВДП, або ж купити валюту з резервів НБУ (проте це можливо лише при збільшенні гривневих ОВДП). Якщо скористатися останнім варіантом, то відбудеться скорочення резервів НБУ. Проте це скорочення не буде значним і небезпечним, у порівнянні з ситуацією, коли доведеться гасити борг без підтримки міжнародних організацій.

Література:

[1]:<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/foreigndebt/>

[2]:https://www.indexmundi.com/world/debt_external.html

[3]:https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446#4

Середа О.

*Старший викладач кафедри фінансів та банківської справи
Східноукраїнський національний університет імені В. Даля*

Супрун Ю.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 4 курс
Східноукраїнський національний університет імені В. Даля*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Розвинений фінансовий ринок є одним з головних напрямів фінансово-економічних відносин, що значною мірою впливає на стан розвитку інших секторів економіки держави. Сьогодні побудова в Україні високоліквідного фінансового ринку інтегрованого в світову фінансову систему - одне з основних завдань. Тому актуальним є виявлення тенденцій розвитку фінансового ринку, окреслення проблемних аспектів, а також визначення шляхів та заходів для його подальшого ефективного розвитку. Сучасний стан фінансового ринку досяг певного рівня розвитку, проте не став достатньо стабільним і за своїми характеристиками не відповідає сучасним завданням розвитку економіки України та вимогам світових фінансових ринків у процесі глобалізації.

Найбільш активними учасниками фінансового ринку України є комерційні банки та страхові компанії, які формують найбільш істотну частку фінансових ресурсів. За даними НБУ кількість працюючих банків зменшилась зі 163 установ у 2015 року до 77 у 2018 році, у першу чергу в результаті виведення з ринку неплатоспроможних банків та банків з непрозорою структурою власності в процесі оздоровлення банківської системи України. Незважаючи на зменшення кількості банків обсяг їх активів продовжував зростати протягом аналізованого періоду та у 2018 році склав 1839958 млн. грн., що на 21 % більше у порівнянні з 2015 роком. Загальні обсяги кредитування мають стійкий тренд до збільшення. В структурі наданих кредитів протягом 2015-2018 р.р. переважали кредити суб'єктам господарювання (в 2018 році їх частка в структурі зросла до 83%) [1]. У 2018 році обсяг кредитів наданих населенню збільшився на 34%, кредити бізнесу – на 8,1%, продовжують зростати гривневі кредити позичальникам, що не мали дефолтів: на 25,8%, обсяги портфеля валютних позик бізнесу зросли на 2,6% [1]. З одного боку, жвавий розвиток споживчого кредитування призвів до скорочення портфеля

непрацюючих кредитів (частка знизилась до 52,8%), з іншого – це джерело системного ризику в формі потенційного «кредитної бульбашки» і потребує предметного моніторингу НБУ. Чистий прибуток банків у 2018 році склав 21,7 млрд. грн., що є позитивною тенденцією, оскільки 2014-2017 роки для банківської системи були збитковими. На підвищення прибутку банків у 2018 році вплинуло зменшення відрахувань у резервні фонди, враховуючи стабільне підвищення процентного та комісійного доходів. Відрахування у резервний фонд зменшилися з 49,2 млрд.грн. у 2017 році до 23,7 млрд.грн. у 2018 році, тобто більше ніж у два рази [1]. Навіть враховуючи те, що 2018 рік для банків став прибутковим, Україна має звертати увагу на підтримання стабільності та надійності банківської системи.

Страховий ринок посідає друге місце серед небанківських фінансових установ. Введення в дію «Положення про обов'язкові критерії і нормативи до статності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика» у 2018 році, яке передбачає протягом двох років формування додаткового запасу ліквідності та виключення з портфелів страхових компаній неякісних активів, призвело до скорочення кількості страхових компаній з 294 до 281. Проте страховий ринок в Україні демонструє позитивну динаміку розвитку. У 2018 році відбулося збільшення кількості укладених договорів страхування на 15 594,6 тис. Валові страхові премії у 2018 році зросли на 13,7%, а чисті страхові премії – на 21%, валові страхові відшкодування та чисті страхові виплати збільшилися порівняно з 2017 на 22,1% та 21,2% відповідно [2]. Незважаючи на позитивні тренди, страховий ринок недостатньо ефективно виконує свою роль у функціонуванні фінансової системи: в Україні страхові послуги складають 10–15% страхового поля (в європейських країнах – понад 94%).

Метою функціонування фондового ринку є акумулювання фінансових ресурсів і забезпечення можливості їх перерозподілу шляхом здійснення учасниками ринку операцій з цінними паперами [3]. Аналіз фондового ринку в Україні за 2015-2018 р.р. показує змінну динаміку його розвитку. За даними НКЦПФР обсяг торгів у 2016 році зменшився на 2,1 % у порівнянні з 2015 р., в 2017 році в низився на 72,23% в результаті виключення депозитних сертифікатів з розрахунків обсягу торгів [4]. За підсумками 2018 року спостерігалось зростання обсягу торгів на ринку цінних паперів на 26% за рахунок збільшення біржового і внебіржового сегментів. Серед фінансових інструментів за обсягами торгів на фондовому ринку провідну позицію займали державні облігації України (2015 р. – 30%, 2018 р. – 69%), акції (2015 р. – 49%, 2018 р. – 15%). Зниження частки акцій є негативною тенденцією. У 2017 та 2018 роках фондовий ринок України офіційно був визнаний найбільш швидкозростаючим в світі: за 2017 рік індекс Української біржі зріс на 71,27%, а у 2018 році індекс ПФТС збільшився на 77,54%. Динаміка розвитку фондового ринку характеризувалася збільшенням обсягів випуску цінних паперів у 2016 р., 2017 р. (на 59,92%) та зменшенням у 2018 р. на 82,9% [4]. Серед фінансових інструментів провідну позицію за обсягами зареєстрованих випусків займали акції.

Підвищенню ефективності функціонування фінансового ринку сприятиме: 1) зміцнення банківської системи шляхом забезпечення рівня капіталізації, підвищення рівня ліквідності, спрямування реформ на європейські стандарти діяльності банків; 2) створення державою умов для розвитку різних видів страхування, підвищення обсягів та якості послуг, що надають страхові компанії; 3) встановлення вимог, які б стимулювали концентрацію вітчизняного біржового ринку; сприяння виникненню умов для ліквідного первинного розміщення та торгівлі цінними паперами; підвищення рівня захисту прав інвесторів.

Таким чином, для покращення стану фінансового ринку держава має забезпечити ринок стабільною нормативною базою, необтяжливим державним наглядом, поліпшити інвестиційний клімат, а фінансовим установам необхідно запровадити продуктивні стратегії розвитку.

Література:

1. Офіційний сайт Нацкомфінпослуг – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>
2. Офіційний сайт НБУ – Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua/>
3. Офіційний сайт НКФРЦП – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua>.
4. Харун О.А., Галкіна Ю.В. Теоретичні аспекти становлення фондового ринку України. Інфраструктура ринку. Випуск 20. 2018. С. 262-266.

Сидорчук Ю.О.

«Міжнародна економіка», 2 курс

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів Мельник В.М.

БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ

Результати проведеного дослідження дозволяють дійти таких висновків:

1. Україна вже давно стикається з такою проблемою, як бюджетний дефіцит, хоча, насправді, це явище майже постійне в економіці кожної держави. Причин виникнення дефіциту багато, але основною залишається перевищення темпів зростання видатків над державними доходами. А ось наслідки різні для кожної держави. Загалом бюджетний дефіцит за певних умов може зумовлювати зменшення обсягів валового внутрішнього продукту, національного доходу та фінансових ресурсів у країні. Також існує тісний взаємозв'язок між бюджетним дефіцитом та державним боргом, адже бюджетний дефіцит збільшує запозичення держави, та, як наслідок, видатки обслуговування боргу. В результаті виникає певна циклічність між цими двома процесами.

2. Вважають, що бюджетний дефіцит є хронічним явищем для нашої економіки. Загалом, згідно Маастрихтських критеріїв, загрозливим у викладених вище аспектах є дефіцит, який перевищує 3% від ВВП, тобто може призвести до інфляції, гальмує економічне зростання підвищує ризик дефолту.[1] Для розуміння стану бюджетного дефіциту в Україні, розглянемо динаміку бюджетного сальдо у відсотках від ВВП з 2008 року по 2018 рік.[2]

Як бачимо, дефіцит бюджету України в 2008р. та 2011р. знаходився на безпечному рівні (до 3%), а у періодах 2009-2010рр. та 2012-2014рр. Україна мала дефіцит (більше 3%), який становив загрозу для нашої економіки. У 2015 – 2018рр. показник знову зменшився і зараз знаходиться у безпечній зоні. Навіть досить нестабільна політична ситуація в Україні та зовнішня воєнна агресія не вплинули так сильно на стан